

Skąd pochodzi kukurydza?

Autor: dr inż. Piotr Kuc

Data: 9 czerwca 2019

Badacze od wielu lat próbują ustalić, skąd pochodzi kukurydza. Jej historia zaczęła się ok. 9 tys. lat temu. Ze względu na liczne znaleziska archeologiczne (np. skrobia na narzędziach), obejmujące rozległe tereny, nie da się jednak precyzyjnie określić miejsca, w którym kukurydza została udomowiona.

Za obszar pochodzenia kukurydzy przyjmuje się, że obszar Ameryki Środkowej i Południowej, a dokładniej: Meksyk i Peru. Jednak badania nad pochodzeniem kukurydzy utrudnia fakt, że do dzisiaj nie odnaleziono jej dzikiej formy. Niektórzy badacze twierdzą, że jest to dowód na to, że ta roślina została wyhodowana przez człowieka **poprzez liczne krzyżówki i selekcję**, a jej przodkiem jest trawa *teosinte* należąca do rodzaju *Zea*.

Majowie wierzyli, że człowiek został ulepiony z mąki kukurydzianej.

Przodek kukurydzy

Ta teoria była podważana, gdyż *teosinte* i kukurydza nie są do siebie podobne. Jednak kilka tysięcy lat temu klimat i skład atmosfery był inny, co podsunęło badaczom pomysł, żeby domniemanego przodka kukurydzy uprawiać w warunkach, jak te, skąd pochodzi domniemany przodek kukurydzy – jakie panowały **10 tys. lat temu**. Żeby cofnąć się w czasie, wystarczy obniżyć temperaturę o 2–3°C i ilość dwutlenku węgla w powietrzu. Ilość tego ostatniego wzrosła po rewolucji przemysłowej z ok. 200 do 400–450 ppm (ang. *parts per million*). W takich warunkach *teosinte* o wiele bardziej przypomina kukurydzę. Oczywiście obecna forma różni się od tej pochodzącej sprzed 100 czy 200 lat. Dawniej kolby miały tylko kilka centymetrów, a plon był o wiele niższy.

W Ameryce Południowej kukurydza ma boski status. Majowie wierzyli, że człowiek został ulepiony z mąki kukurydzianej, a w rajach nie trzeba trudzić się uprawą kukurydzy. Roślina ta była też **najcenniejszą ofiarą składaną bogom**.

Skąd pochodzi kukurydza, którą znamy

Kukurydza przybyła do Europy razem z ziemniakami. Podobnie jak one wywodzi się z Ameryki

Do Europy kukurydza przywędrowała wraz z Krzysztofem Kolumbem. Na Europejczykach wywarła duże wrażenie, dlatego przywieźli jej ziarna już z pierwszej wyprawy w marcu 1493 r. W czasach, gdy w Europie była to zupełna nowość, na kontynencie amerykańskim kukurydza była już uprawiana na obszarach od dzisiejszej Kanady aż po Ziemię Ognistą (południowa Argentyna i Chile).

Pochodzenie słowa kukurydza

Słowo kukurydza pochodzi z **języków orientalnych**, a do nas przywędrowało z krajów ościennych, prawdopodobnie z Ukrainy, chociaż zdania na ten temat są podzielone. Podobna nazwa stosowana

jest również w językach: chorwackim, czeskim, słowackim, rosyjskim, a nawet węgierskim. W innych krajach najczęściej mówi się **maiz (nazwa łacińska *Zea mays*)**. Ten wyraz jest też używany w gwarze śląskiej. Z tego schematu wyłamali się włosi, którzy na kukurydzę mówią *granturco*, co nie wzięło się znikąd, gdyż w dawnych wiekach w Europie tę roślinę określano mianem „turecka pszenica”. Do dzisiaj na Morawach używa się nazwy *turkyně*.